

na in tertio loco in Cācro, Saturnus uero in sexto in Libra, tunc Saturnus immoderata frigiditatem humidamq; intemperiem in cerebro Lunæ ratione operabitur, pectus quoq; angustum atq; debile easdem ob qualitates efficiet, ab his igitur qualitatibus immoderata pituita generabitur, quæ ob debilem naturalem calorem à Saturni siccitate factam in pulmones descendet, ab his secūdo loco genitæ tertia procedet dispositio, scilicet spirandi difficultas, à qua rursus extenuatio ipsius corporis & tabes, propter exiccationem in corde factam, propter prohibitam respiracionem cum frigiditate iuncta. Namq; tam pulmo quam pituita frigida supponuntur. Ecce uides quonam pacto ex Saturni & Cācri immoderata frigiditate tum humida qualitate immoderata etiā Cācri & Lunæ, tum etiam robore Saturni in Libra, & loco qui morbos decernit, atq; id etiam qualitatū primarū ratione, ut suo loco ostendatur, in tabis cognitionē futurę deuenimus, seu præsentis seu præteritæ, atq; hic modus naturali contemplationi quemadmodum Ptolemæus dicit persimilis est.

T E X T V S IIII.

Atq; ita ne ab ullo, cui ueritas curæ sit, harum rerum comparatio fiat cum prima & immutabili certitudine, cum intellexerit materiæ & illius habitudinis imbecillitatem, & difficultatem coniecturæ capiendæ.

Declarat non esse comparationem inter hæc duo genera, quoniam inter propinqua solum est comparatio, sed scientia iudiciorum astrorum quadruplici ordine inferior est, quo ad certam notitiam atq; securam scientiā, quæ traditur in libro de motibus ipsorum quem Arabes Almagestum uocant. Duos tamen Ptolemæus tantum ordines declarat, scilicet modi cognoscendi & mutationis materiæ. Namq; mathematica demonstrationis certitudine præstantior est philosophia naturali, unde, inquit philosophus, mathematicæ sunt in primo gradu certitudinis & naturales sequuntur eas. Secundus ordo est, quia in philosophia naturali etiam scientia de cælo certior est scientia istorum inferiorum, quia cælum est perpetuum & sempiternum, sed ista inferiora sunt corruptioni obnoxia. Tertio, scientia de astris est ex suppositis exquisitis, habitis per instrumēta & obseruationes, sed scientia de iudicijs, cum non habeat signa exquisita nec cognita ad unguem ideò minus certa redditur. Accedit quarta differentia, quia scientia de astris est simpliciter de illis, sed scientia iudiciorum est comparatiua, & ideo coniecturalis quare in certitudine non est hæc illi comparanda. Nō solum autem Liber de Motibus astrorum duos illos habet fines à Ptolemæo descriptos, scilicet ueritatis sciendæ causa & futura dignoscendi, sed etiam multos alios usus, primum quidem in legum obseruatione. Iudæi enim Pascha celebrant à nouilunio quod primum æquinoctium sequitur: Christiani & ipsi Paschatis rationem ita obseruant, ut coniunctio luminarium in diem passionis qui tertius est ante Pascha incidere non possit. Ciuitates quoque dies in hebdomadas iuxta septem planetarum numerum distribuerunt: similiter & ratio horarum à Solis motus diuisione sumpta est. Medici quoq; ne sub Aequinoctijs aut Solsticijs medicamenta propinent, præceptum ab Hippocrate habuerunt. Idem criticos dies iuxta Lunæ motus rationem statuere. Agricola in secandis arboribus Lunam obseruant, & diligentiores etiam dum ferunt semina, aut arbores inserunt. Nautæ ex aspectu syderum, motus uentorum & qualitates temporum diiudicant. Respublicæ multæ certas habent constitutiones à syderum ratione sumptas, uelut Lacedemonij qui iuxta Lunæ obseruationem egredi in expeditionem non audebant. Hæc omnia cum scientia astrorum contemplatiua etiam præter ueritatis cognitionem præbeat, iure merito dubitari potest quænam harum sit nobilior? Et certe uidetur scientia motus astrorum præferenda duabus rationibus, tum quia certior, tum quia sine illa hæc haberi non potest: potest etiam subiici tertia causa quod tot alijs seruiat commodis de quibus nuper dictum est. Sed si citra affectum rem diiudicare uelimus, erit hæc disciplina iudiciorum omni scientia motus astrorum longè utilior. Quod enim hæc

A ; sine